

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

1(10)

Catarina Östlund
Tel: 010-698 10 47
catarina.ostlund
@naturvardsverket.se

MÖTESANTECKNINGAR
2016-04-01 Ärendenr:
NV-00322-14

NÄRVARANDE

Håkan Larsson, Avfall Sverige
Kristina Einarsson, Boverket
Ann-Charlotte Duvkär, länsstyrelsen Västmanland
Annica Dahlberg, Förpacknings- och
tidningsinsamlingen (ersätter Kent Carlsson)
Anna Säfstén, Borås kommun
Ingrid Haglind, Skogsindustrierna
Maria Elander, IVL Svenska Miljöinstitutet (ersätter
Åsa Stenmarck)
Claes Kullbrand, Chalmers Industriteknik
Inger Olofsson, Region Västerbotten/Vännäs
kommun
Fredrik Bäck, SKL
Johanna Ragnertz, Håll Sverige Rent
Carl Hagberg, Stena Metall (ersätter Britt Sahleström,
Återvinningsindustrierna)
Ola Wik, SGI
Nils Hannerz IKEM

Naturvårdsverket

Lena Callermo
Linda Gårdstam
Erika Nygren
Catarina Östlund
Björn Pettersson
Maria Ivarsson
Christina Jonsson
Lina Haglund
Petra Selander

AVFALLSRÅDET 2 MARS 2016

Datum 2 mars 2016 kl 09:30 – 15:00
Plats: Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, lokal Sarek
Grupprum eftermiddag: Stenshuvud, Muddus och Tresticklan

Anteckningar från Avfallsrådet den 2 mars 2016

Välkommande

Lena Callermo, ordförande i Avfallsrådet. I år träffas Avfallsrådet fyra gånger, två tillfällen kommer att äga rum under våren och två tillfällen kommer att ske i höst. Eftersom det händer mycket inom avfallsområdet behövs en större satsning på Avfallsrådet vilket har resulterat i en utökning till fyra möten under år 2016. Mötena anses vara betydelsefulla då Avfallsrådet är huvudreferensgrupp för både arbetet med de reviderade avfallsdirektiven samt reviderande av nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet. Idén med upplägg av ett torgmöte i höst med flera inbjudna presenterades. Tema för detta är cirkulär ekonomi samt reviderade nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande program. Det är mycket på gång inom avfallsområdet detta år. Förhandlingar om revideringar av sex avfallsdirektiv (del av cirkulär ekonomi) pågår för fullt. I övrigt har Naturvårdsverket också många regeringsuppdrag inom avfallsområdet, just nu 7 stycken. Ett av dessa uppdrag handlar om att ta fram förslag till en reviderad nationell avfallsplan och program för avfallsförebyggande.

Därutöver händer det mycket inom regeringen. Det finns exempelvis en lagrådsremiss om införande av avfallshierarkin i miljöbalken. Detta kommer medföra ett tydligare fokus på avfallsförebyggande åtgärder. Regeringen har även tillsatt en utredare, Ola Alterå, som ska utreda hur handeln med begagnat, samt reparationer och uppgradering av olika produkter kan öka. I utredningen ingår att titta på hinder som finns i lagstiftningen och vilka styrmedel som behövs för att öka återanvändningen av produkter.

Utvärdering avfallsrådet 2015

Catarina Östlund, Naturvårdsverket presenterade en enkel utvärdering av Avfallsrådets möten under 2015. Ledamöterna fick besvara sju frågor. Utvärderingen visade på höga betyg. Det som anses var mycket bra är att aktörerna känner sig informerade om vad som är på gång inom avfallsområdet. Programmet och valda ämnen fick högt betyg. Möjligheterna för ledamöterna att kunna fungera som stöd, inspirationskälla och bollplank i Naturvårdsverkets arbete fick lite lägre betyg. Det fanns en hel del synpunkter om utformningen av diskussionerna. Diskussionerna upplevs som viktiga men en del framförde tidsbrist. Det fanns synpunkter både om att det är bra med diskussioner i mindre grupper och att det är värdefullt med diskussioner i plenum. Vid mötet i september 2015 framkom att flera gärna vill diskutera cirkulär ekonomi, återvinning, masshantering och stora infrastrukturprojekt, skrotbilar och nedskräpning, strategi för avfallshantering (tas fram sådan för Skåne). Övriga kommentarer var att mötena är informativa med bra omvärdsbevakning. Slutligen anses det bra med tätare möten under 2016.

Bordet runt – Viktigaste avfallsfrågan just nu inom er organisation?

Håkan Larsson, Avfall Sverige:

Arbetar med en mängd frågor. Högt prioriterat just nu är särskilt biogasfrågan och systemet kring matavfallsinsamling kopplat till produktion av biogas. Idag är det en dålig lönsamhet p.g.a. konkurrerande drivmedel. Det behövs bättre

riktlinjer för avsättning, problem, pris. Därutöver ligger även fokus på cirkulär ekonomi samt giftfria och resurseffektiva kretslopp.

Kristina Einarsson, Boverket:

En viktig fråga är bygg- och fastighetsmarknadens påverkan på avfallområdet. Jobbar med att utveckla miljöindikatorer för att följa byggnaders och fastigheters miljöpåverkan. Boverket efterlyser bättre avfallsstatistik och bättre informationskampanjer. En utvärdering av Naturvårdsverkets och Boverkets gemensamma tillsynskampanj om bygg- och rivningsavfall visar att många av handläggarna på kommunerna har slutat, vilket visar på behovet av upprepade kampanjer. Ev. webbseminarium. Deltar i EU-arbete om resurseffektiva byggnader. Hur öka återanvändningen? Hoppas att NV arbetar aktivt med dessa frågor. En fråga är hur mycket av bygg- och rivningsavfallet som håller tillräckligt god kvalitet för att kunna återanvändas.

För att åstadkomma ett resurseffektivt samhälle krävs att behovet av avfallshantering också hanteras i den fysiska planeringen.

Ann-Charlotte Duvkär, länsstyrelsen Västmanland:

Arbetar regionalt, sitter med i nätverket för miljövårdsdirektörer. Viktiga frågor för flera länsstyrelser är det regionala arbetet med tillsyn. Aktuellt är exempelvis masshantering vid infrastrukturprojekt, gränsöverskridande hantering av avfall samt bristande kunskap i kommuner.

Annica Dahlberg, Förpacknings- och tidningsinsamlingen:

Forskning på återvinning är en viktig fråga. Har i måndags presenterat nya statistiken. På god väg att klara målen för 2020. Återvinningen av tidningar minskar pga minskade mängder. Skillnader mellan vissa kommuner. Ser över hur rapporteringen i kommunerna kan förbättras så att den ger ett bra stöd för kommunernas arbete. Återvinningen av plast har ökat 5-6% efter kampanj – kör nu ny kampanj för flera förpackningsslag. Förutom att nya verktyg för kommunerna har utarbetats har det även utförts studier på hur olika stadsdelar i Stockholm och dess bostadsrättsföreningar förhåller sig till varandra gällande återvinning. Har en ökad dialog med bostadsrättsföreningar. Kunskap om beteende är viktigt. Varför vissa produkter återvinns mer och andra mindre behöver utredas närmre. Arbetar mycket med utredningen om ansvaret för insamling. För fortsatt arbete är det viktigt att redovisning av statistik och annat underlag sker mer enhetligt. Harmonisering av beräkningsmetoder i EU är en viktig del av EUs avfallspaket.

Anna Säfstén, Borås kommun:

Viktig fråga inom miljöförvaltningen är vad som händer i regelverk och i den fysiska planeringen vid tillämpning på en lokal nivå - vad får nya regler för konsekvenser? Den lokala praktiska tillämpningen är en mycket viktig fråga. Här är den fysiska planeringcentral. För att utforma bättre styrdokument måste man se hur påverkan ser ut lokalt. Ska nu revidera avfallsplanen i Borås.

Claes Kullbrand, Chalmers Industriteknik:

Arbetar med återvinning men även mer och mer med olika tillverkare som vill ta ett större miljöansvar. Det behövs ett större miljöansvar inom avfallsområdet, ett

exempel är att sälja en produkt mer än en gång. För Chalmers Industriteknik ligger fokus på arbete med elutrustning för att öka återanvändningen. Det behöver nödvändigtvis inte vara återanvändning av produkter utan även av komponenter – hur kan man öka tillgången på reservdelar till fler produkter? Precis som att återanvända reservdelar i bilindustrin bör detta beteende normaliseras i elektronikindustrin. Återvinning av plast är också en viktig fråga, främst plast från elavfall. Ser fram emot diskussioner om beräkningar av målen i direktiven. Hur kan beräkningar förbättras för att bli mer korrekta och vem är det som ska rapportera om hur bra målet har uppfyllts?

Inger Olofsson, Region Västerbotten/Vännäs kommun:

Kommunen har stora utmaningar inom avfallsområdet för att bland annat klara lagstiftningen och få ut information till alla aktörer och invånare i mindre kommuner. Har 15 kommuner med totalt 265 000 invånare. Det är flera små kommuner som arbetar med avfallsfrågor på en mindre del av sin tid varför samverkan är otroligt viktigt.

Fredrik Bäck, SKL:

Återkommer till nästa möte.

Maria Elander, IVL Svenska Miljöinstitutet:

Arbetar mycket med att ta fram statistik på avfall och där vill IVL bidra med kunskap för att utveckla denna. Avfallsstatistiken för 2014 presenteras den 20e juni i Stockholm. Levereras snart till NV. Förutom att statistik är en viktig fråga är även resurseffektivisering det. Jobbar med avvägningen mellan resurseffektivitet och utfasning av farliga ämnen. Det behövs bättre och klarare regler för att det ska bli tydligare vad som ska inkluderas och vad som ska fasa ut.

Nils Hannerz, IKEM:

En viktig fråga är säker hantering av avfall med tanke på de rester som avfall kan innehålla. Hur kan avfall utnyttjas på bästa sätt? Utmaning med sammansatta produkter som blir svårare att återvinna - vilka ämnen bör inte materialåtervinnas och vilka utgör inte ett problem? Det behövs en stark beslutsamhet för definitionen av resurseffektivisering inom avfallsområdet. Detta för att inte förbränning ska ske i onödan och för att förbättra risktänkande när det gäller produkter som innehåller ämnen som inte är lämpliga att använda. Hur bygger man flöden så att farliga ämnen förbränns men resterande går att återvinna? Därutöver är det viktigt att det sker en harmonisering av avfallstatistik med övriga länder i Europa. Idag finns det olika definitioner vilket medför att statistiken blir väldigt osäker och försvårar möjligheten att se helheten. Det är även viktigt med engagemang i ny teknik av återvunna flöden, bland annat bioflöden. Det bör tilläggas en ny återvinningsklass för ökad cirkuläret.

Johanna Ragnertz, Håll Sverige Rent:

Idag finns en bra dialog med kommuner avseende nedskräpning. 60 kommuner är medlemmar i nätverket. Har utmärkelsen årets Håll Sverige rent-kommun (senast Borås). Det händer mycket inom nedskräpningsområdet. Det är positivt om nedskräpning kommer in i cirkulär ekonomi-sammanhang. Jobbar även

mycket med statistik och metoder för att mäta nerskräpning i Sverige. Kan bidra med kunskap och olika typer av statistik.

Carl Hagberg, Stena Metall (Återvinningsindustrierna):

En viktig fråga är tydliga riktlinjer för återvinning för att det ska kunna öka – inklusive avvägningen utfasning farliga ämnen och resurseffektivitet, För år 2016 är fokus cirkulär ekonomi. Viktigt är även kvalitetsaspekter av jungfruliga råvaror kontra återvunna material. ÅI kan bidra med exempel på vad återvinningsindustrin kan bidra med och vad marknaden efterfrågar. Arbetar med design för återvinning – dialog med tillverkare. Bra med information om regeringsuppdrag på Avfallsrådet.

Ola Wik, SGI:

Fokuserar på effektivt samhällsbyggande med infrastruktur och grundläggning. Viktiga frågor är säker återvinning av massor, exempelvis återvinning av icke förorenade massor, blandförorenade massor, förorenade områden, hantering av askor, deponering, bygg- och rivningsavfall. och hållbar bergmaterialförsörjning. Hur kan man jobba effektivare med en säker återanvändning och återvinning? Ökar arbetet med förebyggande av avfall. Det är även viktigt med statistik och uppföljning.

På gång inom avfallsområdet

Linda Gårdstam, Naturvårdsverket presenterar på gång listan. Inför varje Avfallsråd tar Naturvårdsverket fram den så kallade på gång listan som sammanställer och beskriver aktuella frågor inom avfallsområdet. Listan finns på webben: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Vem-gor-vad/Avfallsradet/>

Linda gör några nedslag avseende arbetet med BREF-dokument där vad som är bästa tillgängliga teknik för olika sektorer fastställs. Just nu pågår BREF för avfallsbehandling – synpunkter har lämnats och nu har förslag kommit. Naturvårdsverket behöver synpunkter tidigt i processen för att kunna påverka. En BREF som är på väg att börja är textilier, där samlas nu in information. Naturvårdsverket prioriterar de fall där vi har stor möjlighet att också påverka produktion i andra länder. Revidering när det gäller klassning av avfall som farligt avfall och H14 kvarstår. Vägledning är på gång. Regeringsuppdrag om tunna plastbäckassar – redovisas snart. Regeringsuppdrag med Jordbruksverket och Livsmedelsverket om matsvinn redovisas sista mars. Regeringsuppdrag om giftfria och resurseffektiva kretslopp – Naturvårdsverket håller på att ta fram vägledning tillsammans med Kemikalieinspektionen. Miljöprövningsförordningen har varit ute på remiss och Naturvårdsverket bistår RK med remisamanställning. Revidering av föreskrifter om kommunala avfallsplaner pågår.

Nordiska avfallsgruppen

Lina Haglund, Naturvårdsverket, presenterade arbetet inom Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för avfall (NAG). Bland annat genomförs studier som kan användas som beslutsunderlag kring övergången mot en cirkulär ekonomi,

och ett flertal projekt har genomförts med syfte att sluta kretsloppen för plast och textilier.

Nordiska ministerrådet grundades 1971. Arbetet fokuserar på de områden där man vinner på att arbeta tillsammans. 10 ”fack-ministerråd” varav miljö är ett. 8 arbetsgrupper under miljö varav en om avfall. Avfallsgruppen har fyra expertundergrupper. I årets arbetsprogram finns medel avsatta (ca. 600 000 SEK) för att ta fram underlag som behövs för arbetet med CE-paketets avfallsdel (spela gärna in projektförslag under eftermiddagens diskussion). Satsningar har gjorts vad gäller plast och textil, projekten fortsätter. För textilier finns ett särskilt projekt med certifiering av insamlare och återvinnare. Tanken är att det ska bli ett gemensamt nordiskt samarbete. Arbetsprogrammet finns på norden.org/nag

Exempel på projekt i 2016 års arbetsprogram är:

- Nudging för att förebygga avfall
- minskad elektronikanvändning för unga (publicerad)
- Nordiskt fosfornätverk ska startas.
- Två plastprojekt igång – ett om farliga ämnen och ett om stärkt marknad.
- Textilprojekt– vad händer med insamlade nordiska textilier som exporteras?
- Marin nedskräpning, kartläggning av mikroplaster i lakvatten från deponier.
- Projekt om s.k. gröntlistat avfall.
- Avfallshantering i glesbefolkade områden – mycket export från t.ex. Färöarna.

Regeringsuppdrag om revidering av nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet

Björn Pettersson, Naturvårdsverket, presenterade regeringsuppdraget. I uppdraget ingår att utvärdera den nuvarande nationella avfallsplan och avfallsförebyggande programmet. Baserat på utvärderingarna ska ett förslag på reviderad nationell avfallsplan tas fram för perioden 2018 till 2023. Programmet för att förebygga avfall bör ingå i förslaget.

Den reviderade planen ska omfatta samtliga avfallsströmmar och redogöra för alla relevanta mål och styrmedel. I förslaget ska ingå en beskrivning av särskilt prioriterade områden som måste vidareutvecklas för att målen ska nås. Det förslag som tas fram kommer att vara underlag för regeringens strategi för svensk avfallshantering för att nå generationsmålet, miljökvalitetsmålen och relevanta etappmål.

I uppdraget ingår också att utvärdera nuvarande plan och program. Därutöver ska avfallsflöden analyseras och utredning ska ske om hur flöden förväntas att utvecklas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2017.

Naturvårdsverket avser att främst utgå från befintliga underlag och rapporter vid revideringen. Samråd med aktörerna är en viktig del i arbetet. Avfallsrådet utgör en viktig referensgrupp.

Uppföljning av nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet

Maria Ivarsson, Naturvårdsverket presenterade uppföljningen av åtgärderna i den nuvarande nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet som genomfördes under hösten. Åtgärderna omfattar totalt 325 åtgärder och berör cirka 50 aktörer och avser perioden fram till och med år 2017.

I uppföljningen kontaktades alla berörda myndigheter och för övriga aktörer gjordes ett urval. Uppföljningen visar att Naturvårdsverket har genomfört 94 av sina 109 åtgärder, helt eller delvis. För övriga myndigheter har cirka 80 procent av åtgärderna genomförts. Uppföljningen visar vidare att det främst vidtas åtgärder inom områdena som avser att minska matavfallet och förbättra hanteringen av bygg- och rivningsavfall. Inom textilområdet finns exempel på många enskilda initiativ.

Diskussion kring inriktningen på den nationella strategin

Nedan anges frågeställningarna och de synpunkter som framkom.

1. Stämmer bilden av uppföljningen?

- Det är viktigt att lyfta fram betydelsen av bra statistik för att kunna följa upp mål och åtgärder.
- Nuvarande plan och program täcker mer än åtgärder. Det upplevs inte som väl prioriterat. Med bättre underlag skulle en bättre prioritering kunna göras. Det finns behov av att tydligare identifiera vilka flöden som är prioriterade för resurseffektivisering och giftfri miljö.

2. Frågeställningar till utvärderingen? Hur vill ni bidra?

- Viktig frågeställning till utvärderingen är möjligheten till att uppfylla den nationella avfallsplanen. Vad i planen har fungerat bra/mindre bra? Varför har vissa delar fungerat bättre än andra? Vad i planen har fått saker att hända?

3. Hur vill ni följa och bidra i arbetet?

- Det krävs en samordning av marknaden för att reda ut avvägningen mellan giftfria kretslopp och resurseffektivisering. Det är viktigt att utnyttja existerande marknad. Det finns behov av bättre vägledning inom detta område.

4. Vad är särskilt viktigt att lyfta fram i ett förslag till reviderade plan/program (t.ex. något avfallsflöde, område för avfallsförebyggande, knäckfrågor etc.)?

- Fokus bör vara på förebyggandet av avfall. Det är viktigt att uppmärksamma ”vad är avfall” och inte ”var kommer avfall ifrån”.
- Något som är viktigt att lyfta fram i ett förslag till reviderad plan/program är att de mål som EU satt upp inte räcker. Mål behöver tas fram på nationell nivå och finnas med i den nationella avfallsplanen.
- Eftersom gällande plan inte är så gammal är det rimligt att samma avfallströmmar fortfarande prioriteras. Detta motiveras med att

det inte kan ha skett så stora förändringar sedan den senaste planen redovisades.

- Det är även viktigt att inte enbart titta på avfallsflödena utan även titta på värdet av avfall för att kunna välja rätt åtgärd.
- Behov finns av bättre vägledning om avvägningen mellan resurseffektivisering och giftfria kretslopp. Det ska vara lätt att göra rätt.
- Det är även viktigt att lägga tyngd på vad man vill åstadkomma med planen.
- Det är viktigt att inte bara fokusera på avfall från hushållen. Fokus bör även omfatta verksamhetsavfall. Brist i tidigare vägledning för verksamhetsavfall har påträffas. Hur kan man exempelvis inkludera gruvavfallet? Det saknas en tydlig och strukturerad vägledning för verksamhetsavfall.

EU-kommissionens förslag till nya avfallsdirektiv (del av cirkulär ekonomi) – inledande presentation följt av diskussion

Erika Nygren, Naturvårdsverket inledde med att berätta om EU-kommissionens förslag till nya avfallsdirektiv, som är en del av cirkulär ekonomi. Erika redovisar de betydande ändringar som är föreslagna och Naturvårdsverkets synpunkter på detta. Därefter följde gruppdiskussioner. Nedan redovisas frågeställningarna och de synpunkter som framkom.

1) Beräkningsmetoder och mål

Diskussionen handlade främst om vad som är önskvärt att mäta och om det är möjligt. Det är till exempel önskvärt att mäta ”final recycling”, men det är osäkert om det ens är möjligt.

Vidare gällande ”final recycling” finns det oklarheter om var mätpunkten ska vara. När detta avfall lämnar anläggningen är det oklart om det går att återanvända eller återvinna eftersom det inte är säkert om en köpare existerar. Det är t.ex. svårt när plast exporteras till Nederländerna för återvinning. För att öka återvinning krävs det att någon driver och uppmärksammar efterfrågan. Om man ska mäta output från sortering istället så måste man ändå veta hur mycket som sedan återvinns för att veta om man klarar den föreslagna gränsen på max 10% som inte går till ”final recycling”. Kommentarer att det i direktivet bör stå ”förberedelse för återanvändning ELLER materialåtervinning”.

Beräkningsmetoder och mätning i ett omvärldsperspektiv visar att mätningar sker olika i världen. Sverige och Norge mäter och beräknar relativt lika men i övrigt skiljer det sig väldigt mycket. I vissa länder räknar man inte alls med importerade förpackningar som satts på marknaden. Det påverkar jämförelse av målen mellan olika länder. Det finns behov av att säkerställa att alla länder mäter och beräknar lika. En oberoende part bör granska så att alla medlemsländer gör lika. Dessutom bör det finnas EU-vägledning för mätning och beräkning. Därutöver diskuterades vad som definierar en erkänd aktör, när är man erkänd? Detta behöver konkretiseras då det idag är svävande och något oklart. Det diskuterades också när t.ex. en lastpall är återanvänd?

Vidare diskuterades metaller och aska och de mål som finns för förbränningsanläggningar. Det är viktigt att sätta upp mål för hur mycket av askan som ska återvinnas. För detta krävs vägledning om beräkningsmetoder på EU-nivå. Även detta behöver ske enhetligt i alla länder. I Belgien uppges finnas ett separat mål för återvinning ur aska.

Behov av att utveckla indikatorer diskuterades också.

2) *Producentansvar*

Övergripande är det positivt med heltäckande producentansvar. Förutom att det generellt är positivt med producentansvar är det även viktigt att det finns ett konsumentansvar. Någon form av konsumentansvar bör utredas, allt kan inte ligga på producenterna. Det finns styrmedel som kan förmedla ett ökat konsumentansvar. Därför är det synd att fokus ligger på producenternas ansvar.

Frågan om att kommunerna ska ha ansvar för information till kommuninvånare diskuterades. En nackdel med detta är att invånarna inte förstår att produkterna omfattas av producentansvar. Producenterna borde ha ansvar för att informera om förebyggande åtgärder för sina produkter, bland annat för att förebygga nedskräpning.

Vidare framfördes att det är otydligt vad länsstyrelsen har för roll i frågan om producentansvar och hur de ska vägleda kommunerna.

Frågan om att de befintliga producentansvaren blir allt mer specifika och detaljerade togs upp. Hur hänger det ihop med att införa generella krav på producentansvar? Förslagen på generella krav kan krocka med befintliga producentansvar. Mer bör specificeras per material.

I övrigt diskuterades äganderätten för avfall. Hur ska man hantera uttjänta bilar och båtar utan ett ägarregister? Det framfördes också att när material har ett värde är det inte säkert att producentansvar är det bästa, då finns det en marknad. Producentansvar bör inte ses som en patentrösning. Det kan finnas andra styrmedel som är effektivare, till exempel råvaruskatter. Styrmedel behövs när det finns ett marknadsmisslyckande.

3) *Biprodukter och när avfall upphör att vara avfall samt bygg- och rivningsavfall:*

Gällande biprodukter och när avfall upphör att vara avfall fanns det olika uppfattningar om förslaget. Viktigt med tydliga kriterier för specifika användningsområden. Flera instämde dock i att befintliga end of waste-kriterier används i en begränsad omfattning i Sverige. ÅI ser behov av end of waste-kriterier för sådant som det inte finns fungerande marknader för idag som t.ex. vissa plaster. Det framfördes att då det är svårt att komma överens på EU-nivå kan man börja nationellt.

Ett exempel som lyftes var ett beslut från en länsstyrelse om att en förbränningsolja är en produkt och inte ett avfall då egenskaperna bedömdes motsvara de som motsvarande produkt har. Beslutet har dock endast fattats av en länsstyrelse, i övriga län kan oljan ifråga komma att klassas som avfall. Det diskuterades om nivåerna för mindre än ringa risk i handboken för återvinning av avfall i anläggningsarbeten var en form av nationella end of waste-kriterier.

Synpunkter framfördes om att förutsättningarna för återanvändning och återvinning av bygg- och rivningsavfall ser olika ut beroende på om avfallet utgörs av byggavfall eller av rivningsavfall. Man bör skilja på byggavfall från nyproduktion respektive rivningsavfall. Äldre rivningsavfall är ofta svårt att återanvända. Det skulle kunna lösas genom att dela upp avfallet i två olika kategorier. Det behövs även utsorteringskrav. Innehåll av farliga ämnen påverkar möjligheten till återanvändning.

Vidare ansågs det generella 70 % målet vara något vagt. Det behövs en djupare utredning om vad som är vettigt att återanvända och återvinna. Vilka avfallsslag är viktigast att förebygga? Vad är ”low-hanging fruits”? Vad är egentligen potentialen? Vilket mål är möjligt att nå? Kanske bättre med olika mål för olika länder? Målen skulle kunna ingå i de nationella avfallsplanerna. Ett förslag är att ha olika återvinningsmål för olika material. Det finns behov av att analysera återvinningspotentialen för olika materialströmmar. Flytten av Kiruna kunde kanske vara ett intressant studieobjekt?

Vidare diskuterades producentansvar för byggprodukter och designkrav genom produktlagstiftning (liknande ekodesign). Loggbok ansågs av flera vara ett bra styrmedel. Loggboken innehåller uppgifter om vilka ämnen och material som byggnaden består av. Information ska hållas tillgänglig under hela byggnadens livslängd så att man vid rivning vet vilka material som kan återvinnas och återanvändas. Boverket har nyligen haft ett regeringsuppdrag att utreda frågan om krav på loggbok.

Vidare diskuterades krav på demonterbara byggnader. Återanvändning passar inte in i dagens produktion. Hur kan gamla byggvaror återanvändas? Många gamla byggvaror lever inte upp till dagens byggkrav – exempelvis fönster och kaminer. Det behöver utredas vidare om det är tekniskt möjligt med återanvändning av gamla byggvaror.

Avslutning

Lena Callermo avslutade dagen och tackade så mycket för deltagarnas engagemang och inspel.